

**Dictionary
of
Climatology**

www.ketab.ir

عنوان و نام پدید آور : فرهنگ اصطلاحات اقلیم شناسی / مرضیه موعلی

مشخصات نشر : تهران، پیروز، ۱۳۹۲

مشخصات ظاهری : ۲۷۵ ص

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۲۹-۴۴-۱

سبب فهرست نویسی : فیا

موضوع : اقلیم شناسی - اصطلاح ها و تعبیرها

رده بندی کتبی : ۱۳۹۲ ف ۴ م ۹ / QC ۸۵۴

رده بندی یوبی : ۵۵۱/۶۰۳

شماره کتابشناسی : ۳۴۰۰۰۲۶

عنوان کتاب :

فرهنگ اصطلاحات اقلیم شناسی

مؤلف :

مرضیه موعلی

ناشر :

انتشارات پیروز ۱۳۹۲

موضوع :

اقلیم شناسی - اصطلاح ها و تعبیرها

قطع :

وزیری

نوبت چاپ :

اول

سال چاپ :

۱۳۹۲

تیراژ :

۱۰۰۰ جلد

شابک :

978 - 600 - 6429 - 44 - 1

قیمت :

۱۲۰۰۰ تومان

لیتوگرافی، چاپ، صحافی :

مجمع چاپ کوثر لارستان ۳۳۳۶۳۳۰ - ۷۸۱

باسمه تعالی

مقدمه به قلم پرفسور پرویز کردوانی

چند سال پیش، فرصتی یافتم تا لغت نامه دهخدا را با حوصله ودقت بیشتری مورد مطالعه قرار دهم. دراین مطالعه متوجه شدم معانی برخی لغات واصطلاحات درآن، اشتباه است چندروز بعد ازآن که برای شرکت درمراسم درگذشت پدر یکی از همکاران دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران (دکتر حاکمی) به مسجد می‌رفتم، به طور تصادفی در بین راه به رئیس و معاون وقت موسسه لغت نامه دهخدا، مرحوم دکتر شهیدی که روحش شادباد و استاد دکتر ستوده که خداوند عمر با عزت ایشان را ضمن برخورداری از سلامت کامل طولانی تر کند). پس از احوال پرسی به ایشان خدمتشان عرض کردم: معانی بعضی لغات و اصطلاحات درباره کویر و کشاورزی در لغت نامه دهخدا، اشتباه است و... دکتر شهیدی خنده کنان درحالی که سعی می‌کرد من را از غوغای خودبگیرد، گفت: دکتر کردوانی عزیز! آن زمان که این لغات و اصطلاحات را درباره کویر و کشاورزی می‌نوشتند، دکتر کردوانی که متخصص کویر و کشاورزی است، نبود! وجود او ستفاد کنند. دکتر ستوده گفت: "دکتر کردوانی قبول دارید که امروزه هر رشته از علم برتری خود لغت نامه‌ای تخصصی دارد". بدیهی است که در هر رشته با وجود تخصص‌های گوناگون داشتن متخصصین ورزیده می‌توانند معانی صحیح، جامع و کامل‌تری برای لغات واصطلاحات آن رشته از علم بیابند و...". بلی، دردهه‌های اخیر، با پیدایش رشته‌ها و شاخه‌های متعدد علوم و تخصص‌های مختلف وتوسعه‌ی علم وتکنولوژی، متخصصان هر رشته، اقدام به نوشتن لغت نامه تخصصی برای خود کرده‌اند. وجغرافیا نیز که از علوم بسیار کهنه است، درآغاز تاسیس در برنامه دانشگاهی، فقط دارای دو رشته طبیعی و انسانی بوده اما امروزه، دارای رشته‌های مختلف انسانی (شهری، روستایی، سیاسی و توریزم و طبیعی و جغرافیای فیزیکی و اقلیم‌شناسی) است. باتوجه به اهمیت وتوسعه‌ی علم اقلیم‌شناسی و کاربرد آن در زمینه‌های مختلف استادان و دانشمندان این علم نیز مانند دیگر علوم (فیزیک، شیمی، ریاضی، زمین‌شناسی و غیره) اقدام به تالیف لغت نامه تخصصی کرده و می‌کنند. بدیهی است که ازجمله عوامل و ویژگی‌های لازم برای تالیف این گونه کتاب‌ها، تسلط کامل مؤلفین آن به زبان فارسی وبه ویژه آشنایی کامل با آن زبان منبع است.

از خصوصیات سرکار خانم دکتر مرضیه موغلی در دوره تحصیلات عالیہ (کارشناسی ارشد و دکترا) که افتخار تدریس به ایشان را داشتم و همچنین بعد از آن به عنوان یک همکار دانشگاهی، ناظر بر فعالیتهای مشارالیها بوده‌ام، علاقه و توجه زیاد به مشغول ساختن خود به طور خستگی ناپذیر با زبان انگلیسی و یادگیری و تسلط بر آن بوده است. همان‌طور که در بخش‌های مختلف این کتاب دیده می‌شود، خانم دکتر موغلی، سعی کرده‌اند با استفاده از آخرین منابع و اطلاعات موجود به ویژه با بهره گیری از امکانات پیشرفته امروزی در زمینه‌ی ارتباط با علوم مورد نیاز در خارج از کشور بقیه‌ی لغات علم اقلیم شناسی و مناسب ترین معانی و اصطلاحات را برای آنها یافته و بکار برند.

البته مدتی است که در تالیفی از آن جمله در این کتاب نواقصی به چشم بخورد. اما با شناخت کامل کارهای دکتر خصوصیات بارز و ارزشمند خانم دکتر موغلی دارم، چه در طول دوران تحصیل و چه در این به عنوان یک همکار فرهیخته‌ی فعال، مطمئن هستم در چاپ‌های بعدی این کتاب، من کامل تر کردن مداوم آن، نقایص احتمالی را نیز برطرف خواهند کرد.

موفقیت‌های بیشتری را برای این همکار دانشمند و سخت کوش در راه خدمت بیشتر به علم و به کشور عزیزمان ایران در خداوند بنده مسئلت دارم.

پرفسور پرویز کردوانی*

---

* استاد و پژوهشگر نمونه و مؤلف برگزیده دانشگاه تهران (۱۳۸۰، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶) و چهره ماندگار علمی کشور (۱۳۸۴) و استاد نیمه وقت واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی (از سال ۱۳۸۱)

مقدمه به قلم مولف

علیرغم کوشش فراوان و روز افزونی که جغرافی دانان و علاقه مندان به علم جغرافیا در نشر مطالب و برداشتهای جدید از این علم به عمل می آورند اما در بازار نشر کتابهای فارسی کمبود فراوانی در زمینه مسائل مربوط به جغرافیا مشاهده می شود و دانشجویان و دانش پژوهان این علم و علوم وابسته نیازمند اطلاع از آخرین پیشرفت ها و تحولات علمی می باشند و پیداست که با توجه به کمبود مطالب ترجمه شده افراد مذکور ناگزیرند به منابع خارجی رجوع کرده و با استفاده از فرهنگنامه ها و اصطلاحات جغرافیایی به آخرین یافته های علمی در دنیا دست یابند. اما امروزه یکی از مسائلی که جامع علم کشور و مخصوصاً دانشگاهیان و پژوهشگران و بالاخص متخصصین جغرافیائی رنج می دهد همانا فقدان واژه نامه های کافی و معتبر است که بتواند معادل علمی در فارسی برای اصطلاحات علمی و فنی فراهم سازد که مورد تأیید و قبول همگان قرار گیرد. در این امر آشفتگی تأسف آوری در درک مفاهیم و تعبیر آن مفاهیم در زیر بار ترجمه ایجاد کرده است تا جایی که بیشتر نویسندگان و مترجمین کتابهای تخصصی جغرافیائی ای کتابهای خود واژه نامه هایی ترتیب داده که به صورت ضمیمه همراه کتاب چاپ می کنند اما با این وجود همه آنها از بابت برخورد با اصطلاحات مشکل داشته اند. بگونه ای که هر مترجم علوم جغرافیایی که اقدام به ترجمه آثار علمی و فنی تخصصی می نماید به علت نبودن فرهنگ اصطلاحات تخصصی جغرافیایی مواجه با اشکالات طلاقتهای فرسائی می شود که برای رفع آنها در اغلب موارد ناچار به استعمال الفاظ خارجی و یا تر مشتقات و ترکیبات آن می شود و یا اصطلاحات را نقل به معنی کند.

البته هر چند از چاپ و انتشار اولین فرهنگنامه جغرافیائی فارسی توسط اساتید برجسته ای مانند دکتر حسین گل گلاب و دکتر غلامحسین مصاحب و مصطفی مقربی و دیگر دانشمندان و اساتید گرانقدر سهیلا می پذیرد پس از آن نیز نویسندگان دیگری همچون دکتر پریدخت فشارکی و دکتر محمد مجید و دکتر سهیلا جوانمردی و مهندس مهدی آسیائی، اقدام به چاپ فرهنگنامه های در زمینه علم جغرافیا نموده اند اما تاکنون جای یک فرهنگ واژه نامه جامعی که منحصرأ درباره اقلیم و آب و هواشناسی باشد در جامعه علمی کشور خالی است.

بر این اساس اینجانب با توجه به علاقه ام به دانشجویان و دوستداران جغرافیا و

با استفاده از تجربیات بیست و دو ساله ام در امر تدریس جغرافیا در محیط‌های آموزشی و دانشگاهی و عهده‌دار بودن راهنمایی و مشاوره پایان نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان، تمام سعی و کوشش خود را بکار برده تا فرهنگنامه ای تقدیم جامعه علمی کشور نمایم که مفید فایده برای آن دسته از دانشجویان و پژوهشگران و مترجمین عزیزی قرار گیرد که واژه‌ها و اصطلاحات جغرافیایی را از طریق عناوین فارسی آن جستجو می‌نمایند.

لازم به توضیح است که برای تدوین این فرهنگنامه به منابع و کتب متعددی به زبان فارسی و انگلیسی مراجعه شده است تا به غنای این اثر افزوده گردد که به علت تعدد و تکثر این منابع از ذکر نام آنها خودداری می‌شود.

در پایان ذکر این مطلب ضروری است که انتشار این فرهنگنامه میسر نمی‌گردید الا به تشویقات و راهنمایی‌های عزیزانی که مرا در این مسیر همراهی نمودند که وظیفه خود می‌دانم از همه کسانی که مشفق بر انتشار این فرهنگنامه بوده‌اند سپاسگزاری نمایم. رجای واثق دارم که آثار تشویقات ساتید گران قدر همچون پرفسور پرویز کردوانی - دکتر محمدرضا ثروتی - دکتر مجیدی سانی - دکتر سیدعبدالرحیم مشیری - دکتر حسن لشکری - دکتر زین العابدین سرپرست - و اگر امور مربوط به ویرایش و طراحی و چاپ این کتاب از جانب همسر و آقای اسعد زاهدی پیگیری نمی‌شد و اگر دوستان عزیزم مرا یاری نمی‌کردند انتشار این فرهنگ نامه میسر نمی‌شد که جا دارد سپاس بیکران خویش را تقدیم آنان نمایم. امید است که جامعه علمی کشور از تعامل صادقانه اصحاب علم و تخصص بهره‌مند گردد.

رضیه موغلی